

195
Hoc Artidoror pijs vestris auditoribz tradite, in-
culcate; sed ignoscite quod soli lumen infero. Dominus
Deus noster, cuius gloria vertitur, omnipotenti
dextra et spiritu suo ab insidijs Diaboli, et violentia
Anti-Christi Eulecias vestras incolumes tueatur.
Vobis quoq; et sanctis ministerijs vestris gratia sua
copuletissime benedicat. Valete fratres in Christo
dilectissimi, et saluete omnes ac singuli, nomi-
natum Samuel Pubianovij, hospes quondam cha-
risimus. Heidelberg. 31. Decemb. 1612. postridie natalis
mei. 65.

137.
Car. Davidi Pareo Balthasar Lydius.
Salve in Christo. Clarissime D. Doctor, non credas,
quantum me exhilaraverit postrema tua Epistola.
Sparsus n. hū erat rumor de obitu tuo, ut Eulecie
quo te velut tibiine. utuntur, contristarentur hac
fama, sed Deo sit laus, quod tantum rumoribz ad
momentum temporis perturbati fuerim, et majori
gaudio affecti lectione libri tui, quam tristitia fuisset,
concepta ex nuncio de tua ad Dominum migratione.
Librum tuum cum summo fructu et delectatione
legi, placet inter alia, quod spem feceris absolvendi
allius toni intra annum et quod excurreret, quod etiam
huc agas, neq; alijs animum tuum distrahi patia-
ris. Exaudiet spem Deus vota Euleciarum nostra-
rum producendo vitam et vires confirmando tuas,
qui par sis tot laboribz hūc estate et his tempo-
ribz indies accrescentibz, quamvis equitas postulare
videretur, vnde te donari, aclamante Poeta.

Et nunc tempus equum fumantia solvere. colla.
Epistola D. Doctoris ad Vorstium, antequam ego eam
tua opera s. pro qua gratias ago, et accepissem, a
Matthæo Nado Typographo fuit tradita, quod scribo,
ne putes id contra fidem datam a me fuisse factum.
D. Vorstius habitat Gouda, ubi siniles habent labra
lactucas, ejus duo ad T. K. mitto scripta, Artidoror
pro tuo libro, sed vereor, ne mihi rescribas illud Homeri.
Χρόβα Χαλκίδα. ἐνατόντος ἔρρα πορ.

sed ei renuntiavit, et sic se ac totam posteritatem donis
illis orbari, claudendo nimirum oculos ad lucem oblatam.
Periculose dicitur, Adamum defectu auxilii specialis lapsum
esse, commodius diceretur, primos Parentes lapsos esse, quia
dono auxilii specialis non sint usi.

Auxilium speciale, primis Parentibus collatum in hoc
differt ab auxilio speciali, quod nunc confertur homini electo,
quod ab illo poterat recedi, non ab hoc, id est, vi foederis Jer. 32. 40.

Primum est aliquid volitum a Deo, quia sit justum.
Cum nullus fecerit unquam, quod in se est ad prosciendendam
multas curiosas disputationes, videtur posse concedi. Deum
non ex ullo merito, sed ex gratuita sua benevolentia, re-
muneraturum utentem gratia, prima majori aliqua
gratia, modo hoc addatur, posse etiam fieri et factum
esse contrarium, cum Deus non illustravit gratia salubri
lumine naturali rectius utentes, providendo e con-
trario sua gratia illos, qui vix videbantur posse pro-
ficere in pejus, sicut liquet ex cap. I. Epist. ad Rom.

Deus ex perditissima massa nonnullos sibi selegit,
ceteris interim non repudiatis, sed non adjutis, quibus
ipse auxilium non debebat. Vide Clarissime. Dne Doctor,
qua utar apud te audacia, sed omnia sperare jubet bene-
volentia tua et doctrina, quam pulchre pro aliis, facit
ut credam, verbulo, sine molestia te ad singula respon-
dere posse. Si tamen silere T. R. malit, neq. hoc in-
digne feram, modo te semper fruor amico.

In refutatione ultimi Tomi Bellarmini, si D. Doctor
per occasionem refutaret argumenta Quarezii, Lespi-
et Molini, sicut refutat prolectiones Socini, triplici
nos mactaret gaudis, immo totam posteritatem, quod absq.
te esset, et paucis aliis, multa per manum acciperet ve-
nera absq. Antidotis. Quis labor sit Anti-Socini, ego
nescio, bene meriti est de nobis, perspicue de Vorstio, cujus
refellit integra saepe capita, non nominato auctore, pla-
cuit, quod in prefatione utatur, de Socinianis agens, ver-
bis Aris Montani, de Jesuitis, quae praefixa sunt Bibli-
is interlinearibus, nam isdem insistent Sociniani vesti-
gis, autor laboravit aut aravit in vitula tua.

Prodiit lingua nostra Belgica colloquium de quinq. ar-
tibus Haga Comitum habitum, si licuisset interlocutoribus
nostro partis uti consilio tuo, minas laboraremus, nunc

optamus, ut vestra diligentia resarciatur, quod festina-
tione à nostris aut humana infirmitate peccatum est.
Quod si Ecclesia Palatinatus suum iudicium de quinq. illis
articulis nobiscum communicaret, et sententiam fer-
rent de his controversiis ex quo et solido scripto, multos
confirmarent in veritate, sed vos consilium in arena
capietis. D. Doctor dignabitur meis verbis salutare. D.
Abrah. Scultetum, cui opto, ut Medullam Patrum possit
pertere. Uterq. vapulaty hic in Hollandia, sed
ipsi maledicent, et Deus benedicet vobis et vestris, ita
voveo et mecum Ecclesia Hollandia. Vale Reverende
et doctissime Dne Doctor. Inq. Iesus sanctis tuis la-
boribus ampliter benedicat. Nordraei 1612. die 21. Junij

138.

Clar. Johanni Jacobo Gryneo David Pareus
Salutem. Diu nihil abs te accepi, Reverende Pater Gry-
neo, non recto tamen te meo fatigare: venit ad vir-
um Georgius Pauli Dantiscanus S. Theologiae Candidatus
qui sexennium in nostra Academia non sine laude
contribuit, regendo et Collegium Casimirianum et Ma-
thematica publice profitendo. Et cum à Patronis
Dantiscanis nunc revocetur, et prius Ecclesias Hel-
veticas atq. Sabaudias visitare cupiat, tua quoq.
limina pulsabit, quae ut benevole ipsi pateant, amari-
ter oro. Cetera ex ipso cognosces. Vale diu vir
Reverende, Ecclesia et nobis. Salutat te D. Reutery
papa salus meus. Heidelberg. 22. Sept. 1612.

139.

An. Johanni Brantio Rectori Scholae Wesatensis
D. Pareus Salutem.
Superiores meas una cum spongiola adversus maledictum hy-
peraspisten ludseum ex nundinis te accepisse spero.
offentaculij prope Francofurtum audio exusam tu-
multuarie, nec sine mendis. Non est dignus prolixiore
responso. Exempla hic desiderantur. Scripsi igitur
Francofurtum, ut si qua sunt reliqua, huc mittat
distrahenda. Sin autem, curabo hic recudium auctari
Electoralis